

सोबत उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग यांचे "२२ मार्च या जागतिक जल दिनानिमित्त" साजरा करणेबाबत" या विषयाचे शासन पत्र क्रमांक संकीर्ण-११११/(प्र.क्र.२५/१६)/समन्वय, दिनांक ९.३.२०१६ सोबत जोडत आहे.

क्रमांक : १६/संकीर्ण/२०१६/शा५३७२
तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य,
३ महापालिका मार्ग, पत्र पेटी क्र. १२६७,
मुंबई ४०० ००९.

दिनांक ५ 6 MAR 2016

प्रति,

- १) सहसंचालक, तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय, मुंबई / पुणे / नाशिक / औरंगाबाद / अमरावती / नागपूर
- २) सचिव, महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळ, मुंबई
यांना कळविण्यात येते की, त्यांनी त्यांचे अधिपत्याखालील सर्व संस्था / कार्यालये प्रमुखांच्या निदर्शनास आणावे व पुढील कार्यवाही करावी.

(डॉ. अ.तु. पिसे)

उपसंचालक, तंत्र शिक्षण,
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

प्रत :- कार्यासन क्रमांक १२, मुख्य कार्यालय, मुंबई यांना पुढील आवश्यक कार्यवाहीसाठी.

क्रमांक:-विकाअ/शिक्षण/जाग जल दिन/२०१६/ 693
सहसंचालक, तंत्रशिक्षण वि.का.अमरावती.
दिनांक 19 MAR 2016

प्र. सहसंचालक तंत्रशिक्षण
अमरावती.

प्रत :-२) प्राचार्य, सर्व शासकीय/अनुदानित/विना-अनुदानित/पदवी, पदव्युत्तर पदवी व पदविका संस्था यांना कळविण्यात येते की, वरील पत्राच्या अनुषंगाने आवश्यक कार्यवाही करून आपला अहवाल या कार्यालयास सादर करावा, याची नोंद घ्यावी.

२) प्राप्रामर, तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय, अमरावती यांना संकेतस्थळावर टाकण्याकरीता.

महाराष्ट्र शासन

क्र.संकीर्ण-२१११/अ.क्र.२५/१६/सामान्य
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२,
दिनांक :- ९ मार्च, २०१६.

प्राति,

सर्व उप सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
संचालक, (उच्च शिक्षण) उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
संचालक (तंत्र शिक्षण) तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
संचालक (कला शिक्षण) कला शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
संचालक, ग्रंथालय महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

विषय :- २२ मार्च या जागतिक जल दिनानिमित्त " जलजागृती सप्ताह " साजरा करणेबाबत.

महोदय,

उपरोक्त विषयावरील जलसंपदा विभागाचे दि.४.३.२०१६ चे पत्र सहपत्रासह कृपया पहावे.
(प्रत सोबत जोडली आहे)

२. राज्यातील पाण्याचा संचय, संवर्धन, पाण्याचा पुर्नवापर, सुयोग्य वापर तसेच पाण्याचे प्रदुषणास प्रतिबंध करण्याचे हेतूने दि.१६ मार्च ते २२ मार्च, २०१६ हा जलजागृती सप्ताह दरवर्षी साजरा करण्याबाबत दि.२.२.२०१६ रोजी झालेल्या राज्य मंत्रीमंडळाच्या बैठकीत निर्णय घेण्यात आला असून त्यानुषंगाने, जलसंपदा विभागाच्या दि.११.२.२०१६ च्या शासन निर्णयामध्ये दिलेल्या सर्वसाधारण सुचनेनुसार, आपल्या विभागाच्या अधिपत्याखालील सर्व कार्यालयांना त्यांचे स्तरावर विविध उपक्रमाचे आयोजन करण्याचे कळविण्यात यावे, ही विनंती.

७३

पत्र क्र. ११११/अ.क्र.२५/१६/सामान्य
दि. ११/३/१६
संचालक, उच्च शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई

आपला,

(विजय चांदेकर)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

वॉट १५

Shri. Pise Sir

11/3/16

श्री. पिसे
११/३/१६

प्र.शा.प.क्र.संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.७/१६ लाक्षेवि (आस्था)
जलसंपदा विभाग,
दिनांक : ०४ मार्च, २०१६

शि.मा.उपासे
सचिव

विषय : २२ मार्च या जागतिक जल दिना निमित्त "जलजागृती सप्ताह" साजरा
करणेबाबत.

- संदर्भ: १) शा.नि.क्र. संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.७/१६ लाक्षेवि (आस्था), दिनांक ११.२.२०१६
२) मा.मंत्री, जलसंपदा यांचे दिनांक १७.२.२०१६ चे पत्र.
३) मा. मुख्य सचिवांचे अ.शा.पत्र संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.७/१६ लाक्षेवि (आस्था),
दिनांक २९.२.२०१६.

राज्यातील पाण्याचा संचय, संवर्धन, पाण्याचा पुर्नवापर, सुयोग्य वापर तसेच पाण्याचे प्रदुषणास प्रतिबंध करण्याचे हेतूने दि.०२.०२.२०१६ रोजी झालेल्या राज्य मंत्रीमंडळाच्या बैठकीत दि.१६ मार्च ते २२ मार्च २०१६ हा जलजागृती सप्ताह दरवर्षी साजरा करण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यानुसार सर्व साधारण सुचना शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.०७/१६ लाक्षेवि (आस्था) दि.११.०२.२०१६ अन्वये निर्गमित केलेल्या आहेत. मा. ना. गिरीष महाजन, मंत्री जलसंपदा यांनी याबाबत लेखी आवाहन दि. १७.२.२०१६ च्या पत्रानुसार केले आहे. तसेच मा. मुख्य सचिव महोदयांनी त्यांच्या दिनांक २९.२.२०१६ च्या अ.शा. पत्रान्वये आपणास याविषयी सूचना दिल्या आहेत.

जल जागृती सप्ताहाचा शुभारंभ दि.१६.०३.२०१६ रोजी नवीन इमारत, मंत्रालय, मुंबई येथे मा.मुख्यमंत्री यांच्या हस्ते होणार असून त्याचे आयोजन जलसंपदा विभागामार्फत केले जाणार आहे. याबाबत सविस्तर निमंत्रण पत्रिका स्वतंत्रपणे देण्यात येत आहे. चित्रप्रदर्शन, जलसाहित्य प्रदर्शन भरविण्याचे नियोजन आहे. त्यावेळी त्यामध्ये आपल्या विभागाचा सक्रीय सहभाग अपेक्षित आहे. तसेच संदर्भ १ नुसार आपल्या विभागामार्फत क्षेत्रिय स्तरावर विविध उपक्रमाद्वारे कार्यक्रमाचे आयोजन करावे ही विनंती.

आपला स्नेहोक्ति

(शि.मा.उपासे)

प्रति.

- मा.श्री.दिनेश कुमार जैन,अपर मुख्य सचिव (कृषी) मंत्रालय, मुंबई ३२ ✓
श्रीमती.नालिनी शंकर,अपर मुख्य सचिव,पर्यावरण विभाग,मंत्रालय, मुंबई ३२
मा.श्री.राजेश कुमार,प्रधान सचिव पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२ ✓
मा.श्री.निहितन करीर,प्रधान सचिव (१)नगर विकास विभाग,मंत्रालय, मुंबई ३२

श्री. न. क. कुलकर्णी, प्रधान सचिव, शासकीय विज्ञान व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२

श्री. संजय बहादुर, प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२

श्री. व्ही. गिरीराज, प्रधान सचिव, ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२

श्री. अपूर्व चंद्रा, प्रधान सचिव (उद्योग) मंत्रालय, मुंबई ३२

श्री. मती. मनिषा म्हैसकर, सचिव, माहिती व जनसंपर्क, मंत्रालय, मुंबई ३२

श्री. पी. के. देशमुख, सचिव, (रोहयो व जलसंधारण) मंत्रालय, मुंबई ३२

रि

रु

२२ मार्च या जागतिक जलदिनानिमित्त
जल जागृती सप्ताह साजरा करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०१६/(प्र.क्र.०७/१६) लाक्षेवि (आस्था)

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक: ११ फेब्रुवारी, २०१६

प्रस्तावना

सजीवांच्या अस्तित्वासाठी पुरेशा स्वच्छ पाण्याची उपलब्धता न झाल्यास त्याचे अस्तित्त्व धोक्यात येऊ शकते. गेल्या काही काळात नैसर्गिक बदलामुळे पावसाचे प्रमाण व वेळा अनिश्चित झाल्याने पाण्याचे नियोजन करणे अडचणीचे झाले आहे. राज्यात गेल्या काही वर्षात निर्माण होणाऱ्या सततच्या अवर्षण परिस्थितीमुळे पाणी टंचाईमुळे पाणी टंचाईचे संकट वाढत आहे.

राज्यातील सिंचन व बिगर सिंचनाचा पाण्याचा प्रश्न सोडविण्यासाठी आवश्यक पायाभूत सुविधा निर्माण करण्याचे सर्वतोपरी प्रयत्न शासनमार्फत केले जात आहेत. मात्र पाणी टंचाईचे प्रश्न सोडविण्यासाठी जनतेचा सक्रिय सहभाग व सहकार्य मिळाल्या शिवाय पाण्याचे प्रश्न संपणार नाहीत. त्यासाठी पाण्याची उपलब्धता व पाणी वापराचे नियोजन, पाण्याचा अपव्यय टाळणे, पाण्याचा गरजेपुरता वापर करणे, नैसर्गिक जलस्रोत, नद्या व जलाशयाचे प्रदुषण रोखणे, पायाभूत सुविधांचे संरक्षण करणे, पाण्यासंबंधी कायदे व नियमांचे पालन करणे याबाबत समाजात जागृती व साक्षरता निर्माण होण्याची गरज आहे. त्यासाठी सतत विशेष प्रयत्न करण्याची आवश्यकता आहे, असे निदर्शनास आले आहे.

२२ मार्च हा दिवस " जागतिक जलदिन" म्हणून साजरा केला जातो. त्याचे औचित्य साधून प्रतिवर्षी दि. १६ ते २२ मार्च हा सप्ताह संपूर्ण राज्यात "जल जागृती सप्ताह" म्हणून साजरा करण्याचे नियोजित आहे. त्यानुषंगाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे.

शासन निर्णय :-

- १.० राज्यात सर्वत्र प्रतिवर्षी दि.१६ ते २२ मार्च या कालावधीत "जल जागृती सप्ताह" साजरा करावा. जल जागृती सप्ताहमध्ये राज्यस्तरावर, विभागस्तरावर, जिल्हा, तालुका व गाव पातळीवर सर्व शासकीय, निमशासकीय कार्यालयामार्फत जलजागृती उपक्रम राबवावेत.
- २.० जल जागृती सप्ताहमध्ये राज्यातील पाण्याशी संबंधित प्रशासकीय विभागामार्फत खालीलप्रमाणे उपक्रम राबवावेत.

२.१ जलसंपदा विभाग

सिंचनासाठी पाणी वापरासंबंधित कायदे व नियमाबाबत लाभधाराकांमध्ये जागृती निर्माण करणे, सिंचन प्रकल्पाची रचना, धरण व कालव्याचे संरक्षण करण्याची गरज, कालवा फुटीच्यावेळी घ्यावयाची दक्षता, सिंचन व्यवस्थापनाच्या शिस्तीचे पालन करणे, पाणी वापर संस्थांचे महत्त्व व त्याचे फायदे पाण्याचा अपव्यय टाळण्यासाठी घ्यावयाची दक्षता, सूक्ष्म सिंचन पध्दती अमलात आणण्याची गरज, भूजल व कालव्याच्या पाण्याचा संयुक्त वापराचे नियोजन, कौ.प. बंधान्यांचे सिंचन व्यवस्थापन, बंधान्यात दरवाजे बसविणे व काढण्याचे तंत्र इत्यादीबाबत समाजात जागृती निर्माण करण्याच्या दृष्टीने जलसंपदा विभागामार्फत विविध उपक्रम राबवावेत. त्यासाठी भिदरगावपातळीवर, तालुका पातळीवर, गाव पातळीवर लोकप्रतिनिधी व लाभधाराकां

२. मेळावे / चर्चा / व्याख्याने आयोजित करावीत. जिल्हापातळीवर अधिकांक अभियंता, पातळीवर कार्यकारी अभियंता यांनी, जिल्हापरिषद मत्तदार सचामध्ये उप अभिगावपातळीवर शाखा अभियंता/सहाय्यक अभियंता यांनी विविध कार्यक्रमांचे नियोजन मुख्य अभियंत्यांनी वरीलप्रमाणे कार्यक्रमांचे सविस्तर नियोजन करून त्यांचे सनियंत्रण क

लाभक्षेत्रातील रस्त्याच्याकडेने दर्शनी भागात भिंतीवर ठळक अक्षरात घोषवाक्ये, गडद रंगाने लिहावी. शाळा व कॉलेजच्या आवारात, ग्रामपंचायत कार्यालये, तलाठी क या ठिकाणी भिंतीफलके लावावीत.

धरण व कालव्यांवर शेतकऱ्यांच्या सहली आयोजित करून त्यांना प्रकल्पाबाबत दयावी, ज्या प्रकल्पांच्या चित्रफिती केल्या असतील त्या दूरदर्शनवर प्रसारित कराव्यात. र वृत्तपत्रामध्ये लेख प्रसिध्द करावेत. माध्यमांना मुलाखती देऊन जल जागृतीसप्ताहाचे विषद करावे. जल जागृती सप्ताहाचा उपक्रम मधून पुढील वर्षी उपलब्ध पाण्यातून किमान सिंचन क्षेत्र वाढविण्याचे उद्दिष्ट ठेवावे.

२.२ कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्ध व मत्स्य व्यवसाय विभाग.

पारंपारिक प्रवाही सिंचनामध्ये पाण्याची बचत करण्याचे उपाय, सुक्ष्म सिंचन पध्दत फायदे, उपलब्ध पाण्यामध्ये घ्यावयाची विविध पिके, पिकांसाठी पाण्याची नेमकी गरज व त वेळा, निर्मित सिंचन क्षमतेचा वापर करण्यासाठी शेतकऱ्यांच्या स्थानिक अडचणीबाबत मार्ग शासनाच्या विविध उपक्रमाची माहिती देणे, इत्यादी उपक्रम राबवावेत. त्यासाठी पातळीवर, तालुका पातळीवर विविध चर्चासत्रे, बैठका, व्याख्याने, मेळावे आयोजित व त्यामध्ये सिंचनाच्या पाण्याची बचत व सुक्ष्मसिंचन पध्दतीचा प्रसार हे मुद्दे असावेत

विभागीय पातळीवर कृषी आयुक्तामार्फत, जिल्हा पातळीवर जिल्हा कृषी अधिक तालुका पातळीवर तालुका कृषी अधिकाऱ्यांमार्फत कार्यक्रमांचे व गावपातळीवर सहायकामार्फत कार्यक्रमांचे आयोजन केले जावे.

वरील उपक्रम राबविण्यासाठी रस्त्याच्याकडेने घोषवाक्ये लिहिणे, प्रसार माध्यम मुलाखती देणे, वृत्तपत्रातून लेखे प्रसिध्द करणे, ग्रामपंचायती, तलाठी कार्यालये, महाविद्यालयाच्या आवारात माहिती दर्शक भिंतीफलके लावणे इत्यादी कार्यक्रम राबविणे.

२.३ पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग / नगर विकास विभाग

नागरी भागात घरगुती पाणी वापरात बचतीचे उपाय, पाण्याचा अपव्यय टा वितरण व्यवस्थेमधील पाणी नाश टाळण्यासाठीचे उपाय याबाबत जागृती निर्माण करण्याचे उप राबवावेत, ग्रामीण भागातील पाणी पुरवठा योजनांचा उद्भव व तेथील यंत्रणा कार्यक्षम ठेवण्यार घ्यावयाची काळजी, टंचाई भागात पाणी पुरवठ्याची व्यवस्था, उपलब्ध पाण्याच्या काटकस वापर

अवर्षण परिस्थितीमध्ये घरगुती वापरासाठी उपलब्ध असलेले पाणी दिर्घ काळ टिकून राहण्याच्या दृष्टीने जागृती निर्माण करणे, त्यादृष्टीने गांवांमध्ये, शहरांमध्ये, प्रत्येक वार्डातील लोकांशी थेट संपर्क करून त्यांच्यात जागृती निर्माण करावी, त्यासाठी गल्लोगल्ली व गृहनिर्माण संस्थांमध्ये चर्चासत्रे / व्याख्याने आयोजित करावीत. रस्त्यांच्याकडेने दर्शनी भागात पाणी बचतीचे व स्वच्छतेबाबत घोषवाक्ये व माहिती ठळकपणे लिहावी. शहरी हद्दीत बांधकाम, उद्याने व स्वच्छतेसाठी भूजलाचा वापर करणे, शहर हद्दीतील नाले व नद्यांचे प्रदुषण रोखणे, पावसाळ्यात पाण्याचे संवर्धन इत्यादी उपाययोजनेचे महत्त्व स्पष्ट करावे, मिटरद्वारा पाणी पुरवठा हा पाणी बचतीचा अंतिम उपाय आहे. त्याबाबतचे फायदे व गरज याबद्दल जागृती निर्माण करावी.

जिल्हा व तालुका मुख्यालयी, मोठी गावे या ठिकाणी सर्वत्र उपक्रम राबवावे. महानगर पालिकेचे आयुक्त व नगर पालिकांचे मुख्याधिकारी यांचेवर शहर हद्दीत जल जागृती सप्ताह मध्ये विविध कार्यक्रम राबविण्याची जबाबदारी राहिल. प्रादेशिक नळ पाणी पुरवठा व ग्रामीण नळ पाणी पुरवठा या बद्दल गाव स्तरावर जिल्हापरिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी उपक्रम राबवावेत. याउपक्रमाद्वारे पुढील वर्षी घरगुती पाणी वापरांत किमान १० % पाणी बचतीचे उद्दिष्ट ठेवावे.

२.४ पर्यावरण विभाग, उद्योग विभाग

सध्या घरगुती व उद्योगासाठी पाण्याचा जेवढा वापर होतो त्यापेक्षा जास्त पाण्याचा नाश सांडपाणी नैसर्गिक प्रवाहात मिसळल्याने होणाऱ्या प्रदुषणामुळे होतो असे निदर्शनास आले आहे. त्यामुळे नैसर्गिक प्रवाहाचे प्रदुषण रोखणे हे मोठे आव्हान निर्माण झाले आहे.

शासन पातळीवरून याबाबत विविध उपाय योजिले गेले आहेत. तथापि स्थानिक लोकांनी या कार्यात सक्रिय सहभाग घेतल्यास निश्चितपणे प्रदुषण कमी होऊन नैसर्गिक प्रवाह स्वच्छ राहू शकतील. त्यादृष्टीने पर्यावरण विभागामार्फत लोकजागृतीचे उपक्रम राबवावेत. त्यासाठी शहर हद्दीतील नदी नाल्यांच्याकडेने स्थानिक लोकांच्या दिंड्या आयोजित करणे, प्रदुषणाच्या उद्भवसाथ भेट देणे, तेथील उद्योगपतीना समुहाने भेटणे, दुषित पाणी नैसर्गिक प्रवाहात सोडल्याने होणाऱ्या दुष्परिणामाची कल्पना उद्योगपतीना / व्यवस्थापनास देणे, यांच्याकडून प्रदुषण न करण्याची लेखी हमी घेणे, लेखी हमी नुसार प्रदुषण कमी करणाऱ्या व्यवस्थापनाची / उद्योगपतीचे जाहिर अभिनंदन करणे, प्रदुषण करणाऱ्यांना पुन्हा विनंती करणे, त्यांचेवर कायदेशीर कार्यवाही करणे, जनशक्तीचा दबाव निर्माण करून तो टिकवून ठेवणे, प्रदुषण नियंत्रणाबाबत स्वयंसेवीसंस्थेचे पथक करणे, इत्यादी उपक्रम राबविण्यात यावेत.

प्रसार माध्यमातून लेख लिहिणे, दुरदर्शनवरून चर्चाचे आयोजन करणे, रस्त्यांच्याकडेने घोषवाक्य लिहिणे, गृहनिर्माण संस्था, कारखाने / उद्योगांच्या आवारात भिंती फलके लावणे, इत्यादी उपक्रम राबवावेत. महानगर पालिका, नगर पालिका, शहरे यामधील नैसर्गिक प्रवाहाचे प्रदुषण रोखण्याची जबाबदारी संबंधित प्रशासन प्रमुखावर राहिल. कारखाने व उद्योगामार्फत होणारे प्रदुषण रोखण्यासाठीची जबाबदारी उद्योग विभागावर राहिल. त्यादृष्टीने त्यांनी क्षेत्रिय स्तरावर कार्यक्रमाचे नियोजन करावे.

२.५ शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग

शिक्षणाच्या माध्यमातून भावी पिढी निर्माण होत असते. जलसप्ताहच्या कार आयोजनातून सर्व स्तरातील विद्यार्थ्यांमध्ये पाण्याचे महत्व, पाण्याचे संवर्धन, प्रदुष्ण, पाण्याची या विषयी जागृती निर्माण होणे आवश्यक आहे. त्यासाठी शालेय स्तरावर याविषयी चित्रकल निबंध स्पर्धा, व्याख्याने, वकृत्व स्पर्धा, शालेय सहली, प्रदर्शन या माध्यमातून जागृती करावी. रच्या माध्यमातून नदी, जलशुध्दीकरण प्रकल्प या ठिकाणी भेटी आयोजित कराव्यात. र दरम्यान सकाळी प्राथनेचे वेळी जलप्रतिज्ञा द्यावी.

महाविद्यालयामध्ये वकृत्व स्पर्धा, व्याख्याने, जलसाहित्य संमेलन, प्रदर्शन, जा प्रकल्पांना, जलशुध्दीकरण प्रकल्पास भेटी देणे असे उपक्रम राबवावेत. वैद्यकीय महाविद्याल प्रदुषित पाण्यामुळे होणाऱ्या आजाराची माहिती द्यावी.

२.६ ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

ग्रामीण भागातील प्रत्येक नागरिकांपर्यंत जलयुक्त शिवार व जल साक्षरता पोहचविण्यासाठी उपक्रम हाती घ्यावेत. त्यासाठी जिल्हापरिषदेमार्फत तालुकास्तरावर पातळीवर कार्यक्रम घ्यावेत. जिल्हापरिषदेच्या सर्व शाळांमध्ये वरीलप्रमाणे उपक्रम राबवावेत. पुर्नःभरण, विधन विहीर पुर्नःभरण यांची प्रात्यक्षीके ग्राम पातळीवर आयोजित करावी. जलसंधा कामे, जलयुक्त शिवार प्रकल्पांना भेटी देणे व शिवार फेरी, या सारख्या कार्यक्रमाचे आ करावे. गावातील बसस्थानक, चावडी, ग्रामपंचायत कार्यालय, शाळा या सार्वजनिक ठि घोषवाक्ये व भिंतीफलक लावावेत. प्रत्येक गावाच्या पाण्याचा जललेखा तयार करुन त्याचे करावे. त्याची माहिती नागरीकांना द्यावी. गावाचा जललेखा ही संकल्पना जनतेत रुजवावी.

२.७ माहिती व जनसंपर्क विभाग

जल जागृती सप्ताहमध्ये होणाऱ्या विविध कार्यक्रमांना दुरवर प्रसिध्दी देण्याच्या द नियोजन करावे, जल जागृती प्रभावी होण्यासाठी परिणामकारकर चित्रफीती, जाहीराती तयार व त्या दूरदर्शन व आकाशवाणीवरुन या सप्ताहमध्ये प्रसारित कराव्यात. या सप्ताहमध्ये पहिल्या दि दि.१६.०३.१६ रोजी मा. मुख्यमंत्री व इतर दिवशी दररोज एका विभागाच्या मंत्र्याची मुलाखत / सं दूरदर्शन वरुन प्रसारीत करण्याच्या दृष्टीने नियोजन करावे.

३.० जल जागृती सप्ताहाचा शुभारंभ मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या संदेशाने होईल. त्याच वेळी जि. स्तरावर सप्ताहाचा शुभारंभ करण्यात यावा. शुभारंभाचे वेळी जलप्रतिज्ञेचे सामूहिक वाचन कर कार्यक्रमास जिल्हास्तरावरील लोकप्रतिनिधी, महानगर पालिकेचे पदधिकारी, प्रशासक अधिकाऱ्यांनी सहभाग घ्यावा. जल जागृती सप्ताहाचा समारोप दि.२२ मार्च या दिवशी जागृति जलदिनी पालकमंत्र्यांच्या संबोधनाने होईल. शुभारंभ व समारोपाच्या कार्यक्रमाचे आयोज जलसंपदा विभागने करावे. महानगरपालिका व नगर पालिका, नगर परिषद स्तरावर शुभारंभ समारोप कार्यक्रमाचे आगोचन घेऊन /

४.० वरील परिच्छेदामध्ये नमूद केलेल्या मार्गदर्शनानुसार जल जागृती सप्ताहाचे आयोजन करण्याबाबत संबंधित विभागाच्या अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव यांनी दि.१५.०२.२०१६ पर्यंत सविस्तर परिपत्रक स्वतंत्रपणे निर्गमित करून सविस्तर सूचना निर्गमित कराव्यात.

५.० प्रत्येक जिल्हयामध्ये विविध विभागामार्फत वरील सूचनेप्रमाणे जल जागृती सप्ताह राबविण्यासाठी समन्वयाचे काम जिल्हाधिकाऱ्यांनी करावे. त्यासाठी जिल्हाधिकारी यांनी जिल्हयातील सर्व संबंधित विभाग, नागरीकांचे प्रतिनिधी, तज्ञ व्यक्ती व प्रसार माध्यमाचा समावेश असणारी समिती स्थापन करावी. समिती मार्फत सप्ताहातील कार्यक्रमाचे नियोजन व अंमलबजावणी करावी.

प्रत्येक महसूल विभागात जल जागृती सप्ताहमध्ये उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या एका जिल्हयाची निवड महसूल आयुक्त यांनी करून शासनास शिफारस करावी. शासन स्तरावरून राज्यातील तीन जिल्हयांचा यथोचित गौरव महाराष्ट्र दिनी करण्यात यावा.

६.० जल जागृती सप्ताह साजरा करण्यासाठी येणारा खर्च संबंधित विभागांनी त्यांचेकडे उपलब्ध असलेल्या अनुदानातून करावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०२१११७३२०६८३२७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Samadhan Kondiba
Sabbinwar

Digitally signed by Samadhan Kondiba Sabbinwar
DN: cn=Government Of Maharashtra,
ou=Superintendent Engineer And Deputy Secretary,
postalCode=400032, st=Maharashtra, email=Samadhan
Kondiba Sabbinwar
Date: 2016.02.12 12:34:32 +05'30'

(स.कों.सब्बीनवार)
शासनाचे उप सचिव

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
२. सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
३. मा.मंत्री, जलसंपदा विभाग, यांचे खाजगी सचिव
- ४ अ.मु.स. (कृषी), कृषी व पशुसंवर्धन विभाग, यांचे स्वीय सहायक
५. अ.मु.स. (पर्यावरण), पर्यावरण विभाग, यांचे स्वीय सहायक
६. मा.प्रधान सचिव (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहायक
७. मा.प्रधान सचिव (उद्योग), उद्योग व व कामगार विभाग, यांचे स्वीय सहायक
८. मा.प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग) यांचे स्वीय सहायक
९. मा.प्रधान सचिव (शालेय शिक्षण विभाग) यांचे स्वीय सहायक
१०. मा. प्रधान सचिव (उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, यांचे स्वीय सहायक
११. मा.प्रधान सचिव (ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग) यांचे स्वीय सहायक

१२. मा.सचिव (पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग) यांचे स्वीय सहायक
१३. मा.सचिव (लाभवि) यांचे स्वीय सहायक
१४. महासंचालक (मावज) माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, यांचे स्वीय सहायक
१५. सचिव जलसंधारण विभाग, मंत्रालय,
१६. सर्व कार्यकारी संचालक, जलसंपदा विभाग
१७. महासंचालक, जल व भूमी व्यवस्थापन संस्था, (वाल्मी) औरंगाबाद
१८. महासंचालक, महाराष्ट्र अभियांत्रिकी प्रशिक्षण प्रबोधिनी (मेटा) नाशिक
१९. महासंचालक, महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्था (मेरी) नाशिक
२०. सर्व विभागीय आयुक्त,
२१. सर्व आयुक्त, महानगर पालिका,
२२. सर्व मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग
२३. सर्व जिल्हाधिकारी
२४. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हापरिषद
२५. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, नगर परिषद
२६. सर्व सह सचिव / उप सचिव / जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२७. उप सचिव (कृषी विभाग / पर्यावरण विभाग, नगर विकास विभाग/ उद्योग/पाणी पुरवठा स्वच्छता विभाग/)
२८. महासंचालक (मावज) माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, यांचे स्वीय सहायक
२९. सर्व अधीक्षक अभियंता, जलसंपदा विभाग
३०. सर्व कार्यकारी अभियंता, जलसंपदा विभाग
३१. अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी / जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३२. निवड नसती.

कॉपी